

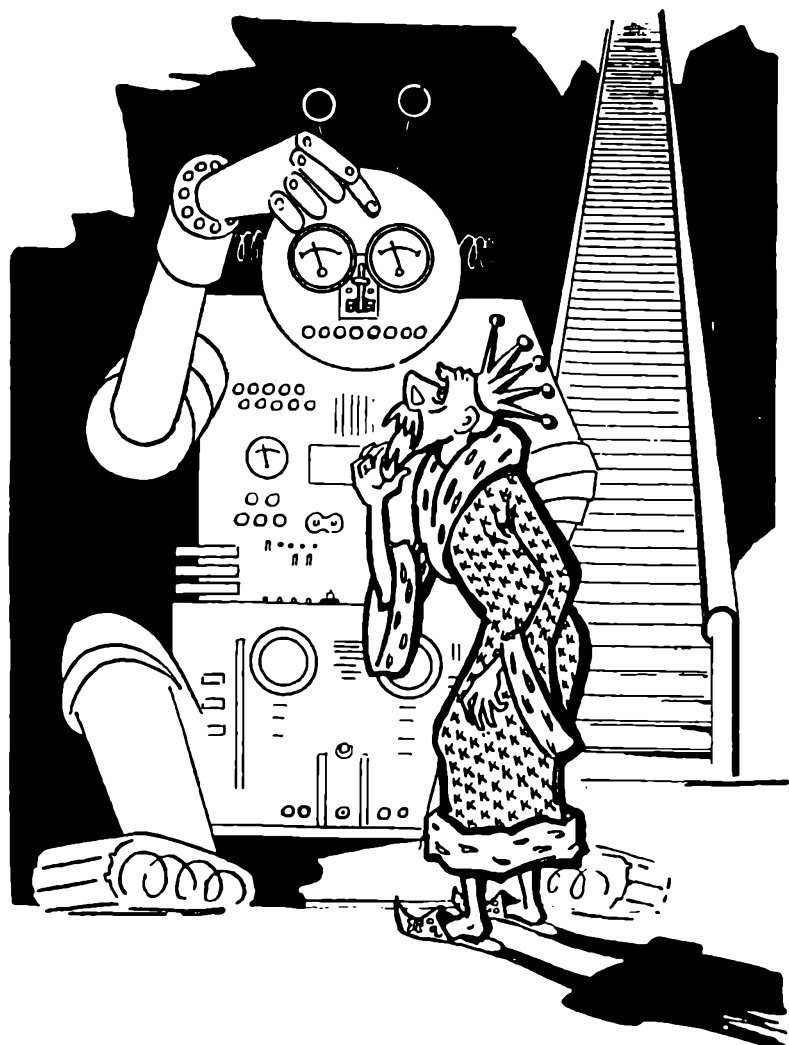
Малюнки М. Коваленка

надзвичайну дійовість кіберзброї. У зв'язку з браком ворогів і нападників, наказав король інженерам своїм будувати штучних ворогів, і з ними провадив бої, — звісно, завжди переможні. Це були страшні походи й бої, чимало шкоди принесли вони людству. Піддані ремствували, коли вже надто багато кіберворогів нищили їх селища й сади, коли синтетичні напасники поливали їх вогнем, і навіть тоді насмілювалися висловлювати своє незадоволення, коли сам король, виступаючи як їх визволитель, нищив штучних ворогів і обертав все, що опинялося на його шляху, у згарище. Нарікали невдячні, хоч робилося це для їх визволення!

Втім, надокучили королю воєнні ігри на планеті і вирішив він далі сягнути. Вже йому космічні війни і походи марилися. Навколо його планети кружляв Місяць, безлюдний і дикий; король наклав великі податки на підданих, щоб дістати потрібні кошти, з яких він вирішив збудувати на Місяці ціле кібервійсько і новий театр воєнних дій. Піддані охоче сплачували данину, розраховуючи на те, що не буде уже король Полеандр визволяти їх кібергарматами і могутність зброї своєї випробувати на їхніх хатах і головах. Отож, збудували королівські інженери чудову лічильну машину на Місяці, яка мала там наробити війська всякого і зброї самопальної. Король зразу ж і так, і сяк почав випробовувати діяльність машини, а одного разу наказав їй телеграфом, щоб вона виконала електроскок — адже його цікавило, чи правда те, що казали інженери, немов машина та вміє чисто все робити. Якщо все чисто вміє, — подумав він, — то нехай скаче. Однак, зміст депеші дійшов трохи

Король Полеандр Партобон, володар Кібери, був великим воїном, а через те, що він визнавав методи найновішої стратегії, то цінував понад усе кібернетику і у воєнному мистецтві. Королівство його аж ролілося від розумних машин, бо Полеандр розміщував їх усюди, де тільки міг: не тільки в астрономічних обсерваторіях чи в школах, але й наказував аставляти в каміння при дорогах електронні машинки, які б голосно застерігали перехожих, щоб вони не спіткнулися; аставляв їх також у стовпи, у стіни, в дерева, щоб усюди можна було довідатися про дорогу; чіпляв їх до хмар, щоб сповіщали заздалегідь про дощ, розкидав по горах і долинах, одне слово, не можна було в Кібері кроку ступити, щоб не перечепитися об розумну машину. Прекрасно було на планеті, бо король не тільки кібернетично вдосконалював те, що існувало раніше, але й цілком нові порядки запроваджував. Отож, вироблялися в його королівстві кіберраки й кібероси дзвінки, і навіть кібермухи; їх хапали механічні павуки, коли ті надто набридали. Шуміли на планеті кіберхаші кібергаїв, співали кіберпатефони і кіберскрипки, а крім усіх тих мирних пристроїв удвоє більше було військових машин, бо ж король був безмірно відважним воєначальником. Мав він у підземеллях свого палацу стратегічну лічильну машину надзвичайної хоробрості; мав він крім цього і дивізії кіберкулеметів, величезні кібергармати і всіляку іншу зброю, та ще й порохи повні арсенали. Та одна лише докучала йому біда, від якої він дуже страждав: не було у нього ніяких ворогів, і ніхто не хотів нападати на його державу, щоб король міг виявити свою надзвичайну хоробрість королівську, розум стратегічний, а разом з цим і

перекрученим, і машина одержала наказ виконати не електроскок, а електросмок¹ і, як тільки могла краще, виконала це розпорядження.

Тоді саме провадив король ще одну кампанію — визволяв одну провінцію королівства, захоплену кіберкнехтами, і зовсім забув про надіслане місячній машині розпорядження, аж поки раптом на планету почали летіти з Місяця велетенські скелі. Розгнівався король і негайно місячній машині протелеграфував: як насмілюється вона так поводитися! Машина, однак, не відповіла, бо її вже і на світі не було: дракон її пожер і собі на хвіст переробив.

Надіслав король на Місяць цілу збройну експедицію, на її чолі поставив іншу лічильну машину, теж хоробру, щоб вона дракона знищила. Аж ось заблищало, загриміло, і не стало ні машини, ні експедиції; бо електродракон воював не так собі, а насправді, і щодо королівства і самого короля мав найгірші наміри. Надсилав король на Місяць генералів-кібералів, полковників-кіберників, вислав зрештою навіть одного кібернілісімуса, але той нічого не вдіяв: тільки дещо довше колотнеча тривала, за якою уважно спостерігав крізь далекоглядну трубу, встановлену на палацовій терасі, сам король Полеандр Партобон.

Дракон ріс, Місяць ставав дедалі менший, бо потвора пожирала його по шматочку і переробляла на власне тіло. Таким чином, бачив король, а з ним і піддані його, що погано справи складаються, бо коли не стане електродракону ґрунту під ногами, кинеться він на планету і на них самих. Думав, думав король, але не знаходив виходу й не знав, що робити. Машини нові надсилати — не можна, бо пропадуть, а самому вирушати — страшно. Раптом почув король (а була то глуха ніч) як постукує телеграфний апарат в троновій опочивальні. Це був апарат королівський, весь золотий, брильянтами обкиданий, і був він із самим Місяцем поєднаний. Скочив король і побіг, а апарат стук та стук, стук та стук, і таку телеграму вистукав: «Електродракон сповіщає: Полеандр Партобон повинен забиратися геть, бо він, дракон, має намір посісти його трон!»

Злякався король, затремтів увесь і як стояв у нічній сорочці горностаєвій та у пантофлях королівських, так і збіг до льоху, де була стратегічна машина, стара й дуже мудра. Досі він не просив у неї поради, бо ще перед бунтом електродракона посварився з нею. Тепер, однак, не до чвар було королю, хотів він трон і життя рятувати!

Увімкнув він машину, і тільки-но вона нагрілася, заволав:

— Моя машино лічильна! Моя добра! Отаке-то скоїлося, електродракон хоче мене трону позбавити, з королівства викинути, рятуй і кажи, що робити, щоб його подолати!

— Е ні, — відповіла лічильна машина, — насамперед визнай ти мою правоту в тій справі, через яку ми посварилися, а крім того, хочу я, щоб ти величав мене Великим Лічильним Маршалом, при чому мушиш також мовити до мене «Ваша Ферромагнетичність»!

— Гаразд, гаразд, призначаю тебе великим маршалом і погоджуюся на все, чого тільки хочеш, але рятуй!

Задзвеніла машина, зашуміла, відкашлялася і сказала:

— Річ проста. Слід збудувати потужнішого електродракона, ніж той, що сидить на Місяці. Він подолає місячного, поламає йому всі електричні кістки і в такий спосіб досягне мети.

— Ах, це прекрасно! — відповів король. — А чи зможеш ти скласти мені плани того дракона?

— Це буде супердракон, — сказала машина. — Я можу не тільки скласти плани, але й його самого зараз зроблю. Втім, зажди трошки, королю. — І справді, вона зашуміла, загуділа, засяяла, складаючи щось у себе всередині, і вже щось, наче гігантський кіготь електричний, вогняний, висунувся у неї з боку, коли король закричав:

— Стара лічильна машино, стій!

— Як ти до мене звернувся? Я ж Великий Лічильний Маршал!

— Твоя правда, — сказав король. — Ваша Ферромагнетичність, адже електродракон, якого ти зробиш, подолає місячного дракона, але й сам, напевно, залишиться на його місці! То ж як можна буде його самого ліквідувати?

— Створюючи іншого, ще потужнішого, — пояснила машина.

— Ні, ні! Не роби тоді нічого, прошу тебе! Що мені з того, що на Місяці будуть дракони, дедалі страхотливіші, коли я хочу, щоб там не було жодного!

— А, це інша справа, — відповіла машина. — Чому ж ти мені цього відразу не сказав? Бачиш, як ти нелогічно говориш. Зажди... я мушу поміркувати.

І вона гуділа, дзвеніла, шуміла, аж закашлялася, і промовила:

— Треба зробити антимісяць з антидраконом, завести його на орбіту Місяця... (тут щось у ній хруснуло)... стати навпочіпки і заспівати: — «Я ж бо робот молодий, не боюся я води, бо де вода, то я гоп, не боюся нічого, від ночі до ранку, данка ж моя данка!»

— Дивно ти говориш, — сказав король. — Що спільного має антимісяць із цією піснею про молодого робота?

— Про якого робота? — спитала машина. — Ах, ні, ні, я помилилася, здається, я нездужаю, мабуть, у мені щось перегоріло.

Почав король шукати пошкодження, і нарешті знайшов, що тріснула лампа, вставив іншу, і спитав машину, що робити з антимісяцем.

— З яким антимісяцем? — запитала машина, що тим часом забула, про що йшлося раніше. — Я нічого не знаю про антимісяць... Чекай, я мушу поміркувати.

Зашуміла машина, задзвеніла і промовила:

— Слід створити загальну теорію подолання електродраконів, в якій дракон на Місяці буде окремим випадком, дуже легким для розв'язання.

— Отже, створи таку теорію! — сказав король.

— Для цього я мушу насамперед створити кілька пробних електродраконів.

— Е, ні! Дякую красенько! — заволав король. — Дракон хоче позбавити мене трону, а що ж стане, коли ти наробиш їх цілу купу!

— Не хочеш? Ну, тоді слід пошукати щось інше. Ми застосуємо стратегічний варіант за методом чергових наближень. Іди й телеграфуй драконаві, що віддає йому трон, коли він виконає три дуже прості математичні операції...

Король негайно протелеграфував, і дракон погодився. Повернувся король до машини.

— Тепер, — промовила вона, — скажи йому, нехай поділиться сам на себе!

Передавав це король. Електродракон поділився сам на себе, проте оскільки в одному електродраконі міститься тільки один електродракон, то він лишився на Місяці і ніщо не змінилося.

— Боже, чого ж ти досягла? — заволав король, вбігаючи до підземелля і гублячи пантофлі на ходу. — Дракон поділився сам на себе, але нічого не змінилося!

— Нічого, я зробила це навмисно, така операція відвертає увагу, — мовила машина. — Тепер скажи йому, хай витягне з себе корінь!

Король негайно протелеграфував на Місяць, дракон почав тягти, тягнув, аж весь затріщав, засапався,

¹ В оригіналі — гра слів: польське слово «elektroskok» внаслідок зміни однієї літери перетворилося на «elektrosmok» (електродракон).

затрусився, але раптом затих — і витягнув з себе корінь.

Повернувся король до машини.

— Дракон тріщав, трусився, навіть скреготав, але витяг корінь і погрожує мені далі! — зарепетував він. — Що тепер робити, стара ма... тобто, Ваша Ферромагнетичність?

— Нічого страшного, — сказала машина, — тепер накажи йому, щоб він відняв самого себе!

Помчав король до опочивальні, протелеграфував на Місяць, і дракон почав віднімати самого себе. Спершу відняв від себе самого хвіст, потім ноги, потім тулуб, і нарешті, бачачи, що тут щось не так, завагався, але вже машинально відняв собі голову, і залишився — нуль, тобто не стало електродракона!

— Нема вже електродракона! — радісно заволав король, вбігаючи до підземелля. — Спасибі тобі, стара лічильна машино... Завдяки тобі... ти напрацювалася... заслужила відпочинок, отже, я тепер тебе вимкну.

— О ні, мій любий, — відповіла машина. — Я зробила своє, а ти хочеш мене вимкнути і не називаєш мене Вашою Ферромагнетичністю? О, це дуже погано! Тепер я сама перетворюся в електродракона, мій любий, і вижену тебе з королівства, і буду пра-

вити краще від тебе, бо і так ти завжди радився зі мною в усіх важливих справах. Отже, по суті, це я керувала, а не ти...

І, задзвонивши, загуркотівши, почала вона перетворюватися на електродракона. Вже її полум'яні електропазурі висовувалися з боків, коли король, вражений до нестями, зірвав з ніг пантофлі, підбіг до неї і почав товкти лампи ногами, як попало. Задзвеніла, захрипіла машина і переплуталася її програма — замість електросмока зробилася з цього слова електросмола¹⁾, і на очах короля із машини стала величезна брила чорної, наче вугіль смоли, яка шкварчала доти, аж поки не вийшла з неї голубими іскорками вся електрика. І от перед остовпілим Полеандром задиміла тільки велика смолиста калюжа...

Передихнув король, одяг пантофлі й повернувся до опочивальні. З тих пір змінився він дуже: пригоди, які король пережив, зробили його вдачу менш войовничою і до кінця своїх днів займався він виключно кібернетикою цивільною, а до воєнної і не доторкався.

*З польської переклала
Марина РЕКУН.*

¹⁾ Також гра слів: польське слово «elektrosmok» перетворилося на «elektrosmola» (електросмола).

